

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**EDUKACYJNA
WARTOŚĆ
DODANA**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ewaluacja konferencji

Trafność wskaźników edukacyjnej wartości dodanej dla gimnazjów

Opracowanie: Iwona Bąbiak

Spis treści

Data i miejsce konferencji: 17 czerwca 2013, Warszawa	3
Cel i zakres ewaluacji konferencji.	3
Sposób przygotowania ankiety.	3
Charakterystyka respondentów.	3
Subiektywna ocena wiedzy na temat EWD.	4
Ocena merytoryczna prezentowanych treści.....	5
Dyskusja nad dyskusją.	6
Trudne, zbyt oczywiste czy zaskakujące? Jakie były treści prezentowane podczas konferencji?	
Analiza wypowiedzi uczestników.	7
Najbardziej przydatne? Wszystkie!	8
Czego nie było, a być powinno.	8
„Kwestie organizacyjne”	9
Rekomendacje.....	10

Data i miejsce konferencji: 17 czerwca 2013, Warszawa.

Hotel Radisson Blu, ul. Grzybowska 24.

Cel i zakres ewaluacji konferencji

Nadrzędnym celem ewaluacji konferencji jest poznanie opinii jej uczestników, aby na jej podstawie uzyskać informacje o mocnych i słabych stronach przygotowania merytorycznego i organizacyjnego wydarzenia. To z kolei pozwoli stopniowo ulepszać przygotowywanie podobnych spotkań.

Sposób przygotowania ankiety

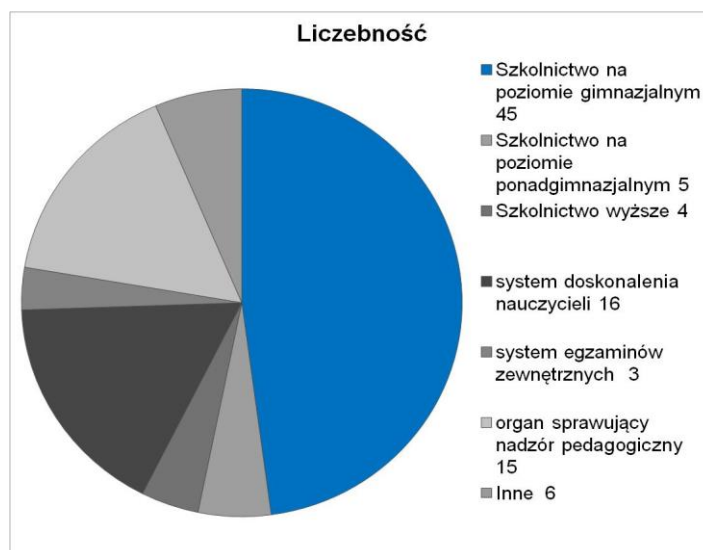
Ankieta ewaluacyjna została przygotowana na serwerze Lime Survey, do którego dostęp został uzyskany dzięki Instytutowi Badań Edukacyjnych. Ankieta składała się z czterech części: oceny merytorycznej konferencji, oceny organizacji konferencji, komentarzy i metryczki. W sumie ankieta zawierała 16 pytań, z czego cztery miały złożoną, wielopoziomową kafeterię. Sześć pytań miało formę pytania otwartego.

Ankieta została rozesłana do uczestników dzień po konferencji na podane przez nich przy rejestracji adresy mailowe. Uczestnicy otrzymali wiadomość, w której znajdowało się zaproszenie do wypełnienia ankiety ewaluacyjnej oraz indywidualny link, który przekierowywał chętnych do elektronicznego formularza. Po zakończeniu ankiety, respondent otrzymywał potwierdzenie o poprawnym zapisaniu wyników. Wyniki trafiały automatycznie do pliku programu Excel, na podstawie którego opracowano niniejszy raport.

Charakterystyka respondentów

W konferencji wzięło udział 165 osób. Ankietę wypełniło 126 osób. Co oznacza, że odpowiedziało ponad 76% uczestników konferencji. Pełnych odpowiedzi było 94, a niedokończonych 32. Aby uzyskać jak najbardziej rzetelne wnioski, ewaluacja została przeprowadzona na wspomnianych 94 ankietach, w których nie zostały pominięte żadne pytania. Oznacza to, że ewaluacja została dokonana na odpowiedziach prawie 57% osób biorących udział w konferencji.

W analizowanej próbie znalazło się 45 osób reprezentujących szkolnictwo na poziomie gimnazjalnym, 16 osób z systemu doskonalenia nauczycieli oraz 15 osób z organów sprawujących nadzór pedagogiczny. Dokładne rozkład grup przedstawia poniższy wykres (wykres nr 1)

Rysunek 1. Liczebność osób reprezentujących różne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej

Biorąc pod uwagę liczbę pełnych ankiet, można powiedzieć, że prawie 48% wszystkich odpowiedzi pochodziło od osób do których skierowana była konferencja, czyli przedstawicieli szkolnictwa na poziomie gimnazjalnym.

Subiektywna ocena wiedzy na temat EWD

Aby lepiej zrozumieć kolejne oceny uczestników konferencji, w ankiecie zawarto pytanie odnośnie subiektywnej oceny wiedzy na temat metody EWD oraz tego, czy jest ona wykorzystywana w pracy jednostki, w której pracuje respondent.

Ogólnie można powiedzieć, że większość uczestników ocenia swoją wiedzę na temat EWD jako dobrą lub bardzo dobrą. Ocena 4 pojawiała się w 41 przypadkach, co w sumie daje 44% wszystkich ocen. Kolejne 29% to piątki. Jedynie dla 3% osób wiedza na temat metody EWD była czymś zupełnie nowym. Oznacza to, że uczestnicy konferencji, to osoby dobrze znające temat. Jest to argument za tym, że uzyskane oceny merytorycznej części konferencji wystawione zostały przez osoby, które doskonale orientują się w temacie metody EWD i mogły stosunkowo obiektywnie ocenić kolejne wystąpienia prelegentów.

Na podstawie uzyskanych wyników, można również powiedzieć, że prawie 83% wszystkich respondentów to praktycy metody EWD, którzy najczęściej (64% odpowiedzi praktyków) wykorzystują ją do analizy wyników egzaminacyjnych. Drugim, pod względem liczebności sposobem korzystania z metody EWD jest prowadzenie szkoleń na jej temat w placówkach, w których pracują respondenci.

Ocena merytoryczna prezentowanych treści

Kolejną serią pytań zawartych w ankiecie były pytania dotyczące opinii o poszczególnych wystąpieniach prelegentów. Respondenci zostali poproszeni o zaznaczenie oceny na szkolnej skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowanie negatywną ocenę, a 5 bardzo pozytywną. Uczestnicy mogli ocenić w ten sposób w sumie pięć wymiarów, w tym trzy dotyczące treści merytorycznych i dwa związane z samą osobą prelegenta. Wymiary merytoryczne obejmowały takie kwestie jak: poziom merytoryczny prezentowanego materiału, przydatność treści, czyli na ile będą one pomocne, wykorzystywane w pracy oraz zakres merytoryczny poruszanych tematów. Natomiast ocena prowadzącego oceniana była poprzez ocenę jego komunikatywności, sposobu w jaki przekazuje treści oraz ogólnego przygotowania.

Analiza otrzymanych wyników pozwala stwierdzić, że we wszystkich wymiarach ocenianych przez uczestników konferencji oceny były bardzo dobre. Średnia ocen wszystkich wykładów wskazuje, że ocenę bardzo dobrą przyznała więcej niż połowa respondentów. Co więcej, gdy ocen bardzo dobrych dodamy dobre, okazuje się, że w sumie stanowią one prawie wszystkie odpowiedzi. Szczegółowy rozkład średnich ocen wszystkich wykładów na poszczególnych wymiarach przedstawia poniższa tabela (tabela 1).

Tabela 1. Średnia ocen wszystkich wykładów na pięciu ocenianych wymiarach.

Poziom merytoryczny			Przydatność treści			Zakres merytoryczny			Komunikatywność			Przygotowanie wykładowcy		
Ocena	Średnia ocen	Procent	Ocena	Średnia ocen	Procent	Ocena	Średnia ocen	Procent	Ocena	Średnia ocen	Procent	Ocena	Średnia ocen	Procent
1	0,1	0,1%	1	0,3	0,3%	1	0,4	0,4%	1	0	0%	1	0,1	0,1%
2	0,5	0,5%	2	1,8	1,9%	2	0,1	0,1%	2	0,7	0,7%	2	0,3	0,3%
3	4,7	5%	3	9,5	10%	3	7,5	7,9%	3	6,6	7%	3	3,1	3,2%
4	18,7	19,8%	4	40	42,5%	4	27	28,7%	4	23,8	25,3%	4	19	20%
5	61,7	65%	5	52	55,3%	5	52	55%	5	60	63,8%	5	68,5	72,8%
Brak	2,6	2,7%	Brak	3	3%	Brak	2,6	2,7%	Brak	2,6	2,4%	Brak	2,7	2,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej.

Biorąc pod uwagę sumę ocen dobrych i bardzo dobrych, najlepiej wypadła ocena przydatności prezentowanych treści, łącznie 97,8% wszystkich opinii. Ten wynik wskazuje na potrzebę upowszechniania wiedzy na temat metody EWD. Uczestnikami konferencji byli praktycy, którzy już dobrze znają sposoby analizy wskaźników EWD, jednak nie zmienia to faktu, że konieczne jest ciągle

poszerzanie wiedzy na ten temat. Nawiązując nieco do zaprezentowanej dalej analizy odpowiedzi na pytania otwarte, można przypuszczać, że na ten wysoki wynik „przydatności” miały również wpływ omawiane nowe wnioski dotyczące szerokokorozumianego otoczenia szkoły.

W drugiej kolejności najwyżej ocenione zostało przygotowanie wykładowcy, suma ocen dobrych i bardzo dobrych stanowi 92,8% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Jest to w pewnym sensie konsekwencja wcześniejszych pozytywnych wyników, które składają się na stopień przygotowania prelegentów. Jednym z nich jest wysoka ocena komunikatywności, rozumianej jako sposób przekazywania informacji. Oceny dobre i bardzo dobre stanowią w sumie 89,1% wskazań na tym wymiarze. Podobnie oceniony został poziom i zakres merytoryczny prezentowanych treści. Łącznie, oceny dobre i bardzo dobre stanowiły odpowiednio 84,8% i 83,7% wszystkich przyznanych ocen.

Dyskusja nad dyskusją

W kolejnej części ankiety, uczestnicy zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat ostatniej części konferencji, jaką stanowiła dyskusja prelegentów ze słuchaczami. Podczas konferencji na temat metody EWD ta część stanowi bardzo aktywny czas, w którym zadawane są pytania, udzielane odpowiedzi oraz konfrontowane różne punkty widzenia. Dlatego też zależało nam na wyodrębnieniu dyskusji jako elementu podlegającego ocenie.

Zdaniem uczestników przewidziany czas na dyskusję był wystarczający. Na pytanie o to, czy tej części poświęcono odpowiednio dużo czasu, odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak” stanowiły w sumie 88% wszystkich wskazań. Jednocześnie w sumie 95% respondentów przyznało, że ta część konferencji jest potrzebna i wartościowa. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Statystyki dotyczące pytania o czas przeznaczony na dyskusję w czasie konferencji.

Poświęcono wystarczająco dużo czasu? TAK		Jest potrzebna/wartościowa? TAK	
1	11.09%	1	00.00%
2	11.09%	2	00.00%
3	99.78%	3	44.26%
Raczej tak	3234.78%	4	2425.53%
Zdecydowanie tak	4953.26%	5	6670.21%
Suma	92100.00%	Suma	94100.00%
Liczba przypadków	94100.00%	Liczba przypadków	94100.00%
Brak odpowiedzi	22.13%	Brak odpowiedzi	00.00%
Średnia arytmetyczna	4,38	Średnia arytmetyczna	4,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej.

Analiza powyższych wyników skłania do wniosku, że w trakcie planowania programu konferencji na temat metody EWD nie może zabraknąć czasu na dyskusję, w której słuchacze mogą przedstawić swoje spostrzeżenia i na forum skonsultować je z prelegentami.

Trudne, zbyt oczywiste czy zaskakujące? Jakie były treści prezentowane podczas konferencji? Analiza wypowiedzi uczestników

W części jakościowej ankiety, znalazły się pytania otwarte, które pozwoliły nam poznać opinie słuchaczy na temat różnych aspektów prezentowanego materiału. Respondenci mogli wypowiedzieć się na temat tego jakie treści wydały im się szczególnie trudne, a które były oczywiste. Mogli również podzielić się spostrzeżeniami o tym, jakie tematy okazały się dla nich nowe lub zaskakujące. Część jakościowa uzupełnia wyniki analizy ilościowej, a także wyjaśnia ich kształt.

Wśród treści postrzeganych jako trudne najczęściej wskazywano problem wyraźnego rozróżnienia wartości egzaminu od wskaźników EWD. Przy czym na podstawie dalszej argumentacji wypowiedzi, trudno jednoznacznie określić, czy dotyczy to opinii konkretnej osoby, czy też tego, że inne osoby, mniej biegłe w posługiwaniu się metodą EWD, mają trudność ze zrozumieniem tej różnicy. W wypowiedziach pojawiały się także tematy związane z wpływem typu zarządzania lub pracy z uczniem na wyniki EWD. Wymagający okazał się również temat poświęcony efektywnemu nauczycielowi. Zdaniem niektórych uczestników ta kwestia nie była dla nich wystarczająco jasno przedstawiona. Zdaniem kilku osób trudnym tematem są również korepetycje i ich wpływ, a raczej jego brak na wskaźniki EWD. Argumentacja stojąca za tym twierdzeniem „nie była intuicyjna”. Osobom, które wyraziły taką opinię zabrakło postawienia dodatkowych hipotez, które mogłyby wyjaśniać omawiane wyniki. Przyglądając się treściom odpowiedzi, trzeba zaznaczyć, że sporą ich część stanowią wypowiedzi zbliżone do tej należącej do jednej z uczestniczek: *wykładowcy zatroszczyli się o to, by wszystko było zrozumiałe; wyjaśniali na początku pojęcia, logicznie prowadzili wywód.*

Podobnie zbliżone do siebie wypowiedzi można zaobserwować w przypadku pytania: które z zaprezentowanych tematów okazały się zbyt oczywiste? Wiele treści miało podobny wydźwięk i wskazywały na to, że: wszystkie z prezentowanych treści były przydatne. Pojedynczo jednak pojawiało się kilka wskazań dotyczących konkretnych tematów. Wśród nich wymieniono: związek inteligencji uczniów z ich wynikami, społeczne i gospodarcze otoczenie gimnazjum jak również niekiedy zbyt podstawowe informacje. Szczególnie ten ostatni argument wydaje się być zrozumiały, gdy wrócimy do analizy pierwszej części ankiety. Większość z uczestników to osoby na co dzień wykorzystujące metodę EWD w swojej pracy. Nie dziwi więc fakt, że pewne treści mogły wydać im nieco za proste.

Przyglądając się odpowiedziom na kolejne pytanie, może wydać się zaskakujące to, że pewne kwestie wskazane jako nowe lub zaskakujące, są tymi samymi, które wcześniej zostały zinterpretowane jako „trudne”, np. typ zarządzania a EWD. Na podstawie zebranych informacji nie

można jednak stwierdzić, czy kwestie trudne były interpretowane jako takie, tylko dlatego, że były nowe, czy też fakt, że ktoś zaznaczył temat jako nowy właśnie dlatego, że sprawił mu on trudność.

Pewne jest jednak, że dominującymi kwestiami wskazywanymi w pytaniu o treści nowe lub zaskakujące był temat związany ze społecznym i gospodarczym otoczeniem szkoły i ich wpływem na wyniki egzaminów i wskaźniki EWD. Zaskakujące okazały się też wyniki o wpływie korepetycji i efektywności nauczyciela na EWD, a także to, że liczebność klasy nie wpływa na efektywność nauczania. To co również zaskakiwało słuchaczy to duża ilość przeprowadzonych badań i analiz, zarówno tych przeprowadzonych przez Zespół EWD jak również tych, na które powoływali się kolejni prelegenci.

Najbardziej przydatne? Wszystkie!

Odpowiedzi na to pytanie właściwie podsumowują wcześniejszą analizę pytań otwartych. Wśród wymienionych pojawiają niemal wszystkie tematy omawiane podczas konferencji. Poniżej wymienione zostały cytaty, które oddają treść najczęściej pojawiających się wskazań.

- *Opis metody EWD, zagadnienia społeczne*
- *EWD a kultura organizacyjna szkoły oraz efektywność nauczycieli a EWD*
- *Wpływ korepetycji, rad szkoleniowych i stopnia awansu zawodowego na wynik ewd,*
- *Ogólna wiedza wynikająca z badań (intuicyjnie wyczuwana, ale dopiero teraz stwierdzona dobitnie)*
- *Wpływ inteligencji na EWD, kultura organizacyjna placówki.*
- *Zagadnienia ilustrujące czynniki wpływające na wzrost EWD zależne od szkoły i nauczyciela*
- *Informacja jak wykorzystać EWD do uzyskania jak największej informacji o szkole.*
- *Prezentacja aktualnych wyników badań*
- *Najbardziej zainteresowały mnie wyniki badań nad wpływem statusu społecznego na EWD*

Analizę tego pytania najlepiej jednak podsumowuje następujący cytat z wypowiedzi uczestniczki, która na to pytanie udzieliła odpowiedzi: *dla mnie, wszystkie.*

Czego nie było, a być powinno

W ankiecie ewaluacyjnej zapytano uczestników o to, co ich zdaniem powinno się jeszcze znaleźć w programie konferencji. Innymi słowy, jakich treści im zabrakło. W odpowiedzi uzyskano wskazówki, które, po przeanalizowaniu będzie można wykorzystać przy planowaniu programu na kolejne wydarzenie organizowane przez pracownię EWD.

Wśród takich wskazówek pojawiła się sugestia *odniesienia się do wpływu poszczególnych czynników na siebie wzajemnie*. Poznanie ich wzajemnego oddziaływania, zdaniem uczestników, mogłoby pomóc w wyjaśnieniu niektórych wyników.

Co do samych wyników pojawiły się postulaty, aby *szerszej omawiać wszystkie uzyskane wyniki przeprowadzonych badań*. Przy czym uczestnicy pisali to bardziej w kontekście ubolewania nad tym, że brakuje na to czasu oraz, że częstotliwość spotkań z zespołem EWD jest niewystarczająca, aby zaspokoić potrzeby pogłębiania wiedzy na temat metody. Podobny wydzwięk mają również wypowiedzi sugerujące poświęcanie więcej czasu na omawianie konkretnych przykładów szkół i analizę ich przypadków. Jeden z uczestników napisał, że życzyłby sobie *więcej szczegółowej analizy wskaźnika EWD na przykładzie danej szkoły i wyciągnięcia wniosków jakie mogą płynąć dla osoby analizującej dane wykresy*. W odpowiedziach pojawiały się również różne pojedyncze sugestie dotyczące wybiórczych tematów, np.: *jak wykorzystać EWD na potrzeby samorządu lokalnego lub pogłębienia tematu dotyczącego efektywnego nauczyciela*.

Ciekawą uwagę zgłosił również jeden z uczestników, sugerując aby *bardziej uświadomić, jak współczynnik EWD interpretowany jest przez organy prowadzące i nadzorujące pracę szkół, a być może jak powinien być interpretowany*. Chodzi przede wszystkim o to jak te, często błędnie, interpretowane informacje, wykorzystywane są do oceny pracy szkoły. Bez zrozumienia metody EWD niemożliwe jest poprawna analiza wskaźników.

To czego również zabrakło części uczestników, to mimo długo trwającej, jednak dłuższej części poświęconej dyskusji oraz *informacji o dalszych planach badawczych*. Wypowiedzi takie jak ta, potwierdzają, że rzeczywiście istnieje potrzeba nie tylko szerszego dążenia do upowszechniania wiedzy na temat metody EWD, ale też kontynuowanie badań na ten temat.

Kwestie organizacyjne

Po pytaniach odnośnie oceny merytorycznej konferencji zawarto ostatnią część, w której znalazły się pytania o kwestie organizacyjne. Szczegółowy rozkład wyników przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3. Zestawienie odpowiedzi dotyczących kwestii organizacyjnych.

Wybór miejsca konferencji		Posiłki (menu)		Harmonogram konferencji		Recepcja EWD		Rejestracja	
1	11.06%	1	00.00%	1	00.00%	1	00.00%	1	00.00%
2	11.06%	2	00.00%	2	00.00%	2	00.00%	2	00.00%
3	11.06%	3	22.13%	3	11.06%	3	33.23%	3	00.00%
4	44.26%	4	99.57%	4	1010.64%	4	77.53%	4	44.30%
5	8792.55%	5	8388.3%	5	8388.3%	5	8389.2%	5	8995.7%
Suma	94100%	Suma	94100%	Suma	94100%	Suma	93100%	Suma	93100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety ewaluacyjnej.

Oceniane były takie aspekty jak miejsce, w którym odbywała się konferencja, posiłki, harmonogram, recepcja w dniu konferencji oraz proces rekrutacji.

Analiza powyższego zestawienia dość jednoznacznie wskazuje na to, że uczestnicy konferencji mieli wyjątkowo dobre zdanie na temat wszystkich ocenianych aspektów.

Rekomendacje

Analiza powyższych wyników ankiety ewaluacyjnej, pozwala sformułować wnioski i rekomendacje pomocne w organizacji kolejnych wydarzeń realizowanych przez pracownię EWD.

- Dobrze byłoby kłaść większy nacisk na wyjaśnianie do jakich celów można używać EWD
- Podawać więcej przykładów na to jak używać wskaźników, aby osiągnąć pożądany cel (analizę).
- Pokazywać więcej jednostkowych analiz i sposobów formułowania wniosków, hipotez.
- Kontynuowanie i szersze omówienie na kolejnych spotkaniach tematów, które wydały się nowe i wzbudziły duże zainteresowanie słuchaczy, np. kwestia statusu społecznego, korepetycji, kultury organizacyjnej, czy otoczenia szkoły
- Dobrze byłoby podjąć tematy związane ze wzajemnym oddziaływaniem czynników wpływających na EWD.
- Dobrze byłoby także rozważyć organizację częstszych spotkań. Mogą być to mniejsze, ale częstsze i mocniej sprofilowane „konferencje warsztatowe”.
- Odniesienie się do perspektywy organów nadzorujących oraz podjęcie próby korekty ich sposobu oceniania na podstawie EWD.
- Pomocne byłoby również przedstawienie miejsca konferencji w procesie. Nakreślenie obszaru działań podejmowanych i realizowanych przez pracownię EWD.